

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อกิจกรรมไร่นาสวนผสมภายใต้
โครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตรของ
จังหวัดเชียงราย

ชื่อผู้เขียน นางภณิศา ชัยปัญญา

วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (เกษตรศาสตร์) สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร

คณะกรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระ :

ผู้ช่วยศาสตราจารย์กฐิน ศรีมงคล	ประธาน
ผู้ช่วยศาสตราจารย์คุณหญิง ถิ่น ถิ่นปาง	กรรมการ
รองศาสตราจารย์ ดร.ไพบุลย์ สุทธสุภา	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประทีป คชศิลา	กรรมการ

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยทางกายภาพ เศรษฐกิจ
สังคม เพื่อวิเคราะห์ระดับความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อกิจกรรมไร่นาสวนผสม ภายใต้
โครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตร ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคของเกษตรกร
ประชากรที่ใช้ในศึกษาครั้งนี้ มีจำนวน 145 คน

จากผลทางการวิจัยพบว่า เกษตรกรผู้ทำกิจกรรมไร่นาสวนผสมส่วนมากเป็นชาย มีอายุ
เฉลี่ย 42.84 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษา มีพื้นที่ถือครองเฉลี่ย 14.76 ไร่ เกษตรกร
ที่เข้าร่วมโครงการปรับโครงสร้างฯ เป็นเพราะลักษณะพื้นที่นาไม่เหมาะสมเกษตรกรส่วนใหญ่
มีพื้นที่ทำกิจกรรมไร่นาสวนผสม เฉลี่ย 7.93 ไร่ แบ่งพื้นที่ในการทำกิจกรรมเป็นการปลูกข้าว

ไม้ผล พืชผัก พืชไร่ และไม้ดอก - ไม้ประดับ มีการเลี้ยงสัตว์ ได้แก่ เลี้ยงไก่ ปลา สำหรับสุกรมมีการเลี้ยงน้อย มีแรงงานที่ใช้ในการเกษตร เฉลี่ย 2 คน และมีการจ้างแรงงานเป็นบางฤดู แหล่งน้ำที่ใช้ในการเกษตรใช้น้ำในสระเป็นส่วนใหญ่ และมีการใช้น้ำจากน้ำบาดาล น้ำชลประทาน น้ำฝน และน้ำจากแหล่งอื่น ๆ

รายได้ของเกษตรกรเฉลี่ย 95,000 บาท / ปี และมีรายได้เพียงพอต่อการครองชีพ สาเหตุที่เกษตรกรเข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่มาจากการคาดว่าจะมีรายได้เพิ่มขึ้นจากเดิมและต้องการปรับเปลี่ยนระบบการผลิตไปสู่กิจกรรมใหม่ การได้รับรู้ข่าวสารทางการเกษตรอยู่ในเกณฑ์ต่ำ แต่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่เคยได้รับความรู้จากเจ้าหน้าที่ก่อนเข้าร่วมโครงการฯ ทุนที่ใช้ในการดำเนินการ จาก ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร โดยเกษตรกรได้รับเงินกู้ เฉลี่ย 96,386 บาท ซึ่งเงินที่ได้จากการกู้เงินนำมาเตรียมพื้นที่ ค่าจ้าง ขุดสระ ค่าพันธุ์ และค่าสร้างโรงเรือน

ระดับความพึงพอใจของเกษตรกรต่อกิจกรรมไร่นาสวนผสมภายใต้โครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตรโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางโดยมีความพึงพอใจในระดับมากในประเด็นการส่งเสริมการจัดทำกิจกรรมในเรื่อง หลักเกณฑ์ ทางเลือกและเงื่อนไขการเข้าร่วมโครงการ และมีความพอใจในระดับปานกลางในประเด็นการให้คำแนะนำ การจัดการฟาร์ม รายได้ การสนับสนุนปัจจัยการผลิต และการเกื้อกูลกันของกิจกรรม

ปัญหาและอุปสรรคของเกษตรกร คือ เกษตรกรขาดความรู้ทางวิชาการในเรื่องต่าง ๆ การสนับสนุนปัจจัยการผลิตของทางราชการมาล่าช้าไม่ทันต่อฤดูกาลปลูก ตลาดราคาพืชผลทางการเกษตรที่มีความแปรปรวนสูง สภาพอากาศเป็นพิษ การประสพภัยธรรมชาติของการผลิตพืช

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยครั้งนี้ รัฐบาลควรเข้ามาสนับสนุน การให้ความรู้ในเรื่อง การเกื้อกูลกันของกิจกรรม การป้องกันกำจัดศัตรูพืชและการทำบัญชีฟาร์มแก่เกษตรกรให้มากขึ้น โดยการจัดฝึกอบรมให้ความรู้ที่ทันสมัยแก่เกษตรกร ข่าวดูสารการเกษตรผ่านสื่อต่างๆที่เกษตรกรสามารถรับข่าวสารได้อย่างรวดเร็วในท้องถิ่นและการเยี่ยมชมของเจ้าหน้าที่ในไร่นาของเกษตรกรอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ควรรหาแนวทางในการจูงใจให้เกษตรกรดำเนินการผลิตพืชที่คู่ทางการผลิตที่มีตลาดรองรับผลผลิตที่จะออกมาในแต่ละฤดูกาล อย่างมีประสิทธิภาพ ส่วนการสนับสนุนปัจจัยการผลิตในด้านพืชนั้นควรจัดส่งให้ทันต่อฤดูกาลปลูกของเกษตรกร

Independent Study Title Farmers' Satisfaction on Mixed Farming Activities under Agriculture Restructuring and Production System Project Adjustment, Chiang Rai Province

Author Mrs.Panida Chaipunya

M.S. (Agriculture) Agriculture Extension

Examining Committee :

Asst. Prof. Katin Srimocong	Chairman
Asst. Prof. Dusdee Nalampang	Member
Assoc. Prof. Dr.Paiboon Suthasupa	Member
Asst. Prof. Prateep Kochsila	Member

Abstract

The objectives of research were to study the personal characteristics, physical, socio-economic and psychological factors of farmers, to analyse farmers' satisfaction on mixed farming activities under Agricultural Production Restructuring Project, Chiang Rai Province as well as the problems and obstacles of farmers on mixed farming activities. Population studied were 145 farmers.

From research findings, it was found that farmers who joined mixed farming had an average age of 42.48 years, 80.7 percent had primary school education. Agriculture land was 14.76 rai on average. Those who joined Agriculture Production Restructuring Project because their paddy land was inappropriate. Their mixed farming area was 7.93 rai. This area is used for rice, fruits, vegetables, flowers and cattle. They raised chickens and fishes, but less in pig raising. Their average family labor was 2 persons, and hired labor in some seasons. Most of water sources used in agriculture came from ponds, underground water, irrigation, rain and the other places.

Annual income averaged 95,000 Baht and sufficient for living. Farmer's reasons for joining the project because they expected increased income and wanted to change production systems. Farmers had low excess to information. Some farmers got knowledge from government officials before joining the project. Capital used in the activity derived from the Bank of Agriculture and Agriculture Co-Operatives (BAAC) averaged 96,386 Baht. This loan was used for land preparation, digging the ponds, seeds, and buildings.

As a whole, farmers' satisfaction on mixed farming activities under Agriculture Production Restructuring Project was found at moderate level with high satisfaction on extension activities, conditions in participating the project and at moderate level on advisory on advisory services.

Farmers' problems, was farm management, income, production support, lack of technical knowledge, inefficient and delayed production, inputs from governments. Price of product fluctuated depending on weather, pollution and natural disaster.

Suggestions from this research were that the government should diffuse more agricultural knowledge on plant protection, farm records to farmers, and activity's harmony through various media locally and rapidly as well as continuing farm visits.